

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. II. Argumenta suudentia existentiam vel possibilitatem Trinitatis ratione
naturali evidenter aut probabiliter cognosci posse.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](#)

Fidei mysterium, quod omnem rationem transcedit, ideoque intellectui in obsequium Fidei captivato sufficere debet, quod & unitas Deitatis, & personatum ternarius nobis in SS. Scripturis fit revelatus.

Hac responsione olim compescueré Arianorum importunitatem SS. PP. Suscipimus (inquit D. Augustinus l. 1. de Trinitate c. 1.) eam ipsam, quam flagitant, reddere rationem, quā Trinitas sit unus DEVS & filius & verus: & quām recte Pater & filius & Spiritus S. unius ejusdemque substantia vel essentia esse dicatur, credatur, intellegatur. Eleganter Hilarius l. 8. de Trinit. Sapientia hoc veritas est, interdum sapere, quod nolis Egaviter Tertullianus de præscript. Qui fidem querit, rationem non querit, quid Athenis & Jerusalemis: quid Academie & Ecclesie? Nostra in finitu de pietate Salomonis est, qui mox DEVAM in simplicitate cordis querendum. Optime Cassianus. 4. de Iust. c. 6. Rationem querimus? non redio. Interim DEVS hoc dixit: DEVAM locutus est nobis. Verbum illius summa ratio est.

Respondeo secundò. Disparitatem inter DEUM & creaturam involui in ipsis terminis; quia DEUS est actus purus, simplicissimus, omnis autem creatura ens finitus, limitatus, & immensus potentialitati; unde regulæ & axiomata in rerum creaturarum inductione fundatae, in Divinis fallunt. Audi Nazianz. orat. 5. de Theol. Eunopii argumentis teſpondentem: Profecto turpe est, nec turpe solam, sed etiam admodum subtiliter & inane, ex humiliis & terrenis rebus superiorum finalium funere, quodque Ieremia ait, giventer in mortuis querere. Nempe: Negat quodammodo DEVAM, quisquis rationibus humanis DEU M metiri conatur, inquit S. Zeno Ver. sermon. de fide.

De his quoque regulis loquens Cytillus Alex. l. 11. in Jo. ita tun Genitium, tum hæretorum argumenta refellit: Si nihil inter nos & DEVAM est differens, Divina nostris metiamur. Sin autem incomprehensibile est intervallum, cur natura nostra defens canonum & regulam, ac normam DEO praeservant ex iis, que nobis impossibilia sunt, necessarij suijacentes naturam omni necessitate poterem?

6. Declaratio ulterior potius, quām ratio disparitatis est, quod DEUS sit actus purus, infinitè simplex, cuius exempla non reperitur in creaturis, hoc ipso quod sunt creaturae. Esta autem de ratione actus puri habere omnem perfectionem & actualitatem, ac de ratione infinitè simplicitatis, illam omnem sibi identificare, & esse rotum, quod haber. Cimergo inter perfectiones aliae sint absolute, aliae relativae, ut facunditas, productivitas, &c. consequitur, quod DEUS in sua essentia per simplicissimum identitatem complectatur omnes perfectiones tam absolutas, quam relativas, adeoque etiam earundem prædicta formalia & essentialia: aquilessentialia est perfectionibus relativis, habere inter se oppositionem & distinctionem relativam realem, quod non est essentialia perfectionibus absolutis, nisi ratione adjuncta limitationis, ergo DEUS in sua essentia ita sibi identificat omnes perfectiones tam absolutas, quam relativas, ut in absolutis & relativis ad absolutas

R. P. Merz. Theol. Schol. Tom. I.

comparatis nulla sit nisi virtualis propter eminentē equivalentiam, in relativis ad se mutuū comparatis sit actualis realis distinctio. Huc digitum intendit S. D. in 1. dist. 33. q. un. a. 1. ad 2. In nulla recreata inventur aliquid simile Divine simplicitati, ut habens sit id, quod habeatur. Omnia enim similia, quae possent induci, vel de punctis, vel de differentiis existentibus in genere, plus habent de diffimilitudine, quam similitudine, &c.

Hinc sapienter monet Eminentis. noster de Aguirre, illud axioma: quocunque sunt eadem uniterio, &c. si sub communissima ratione abstrahente à creatis & increatis sit accipendum, non nisi sub distinctione prius data admitti posse. Si sint eadem adequate, tam re quam ratione, tam formaliter quam virtualiter, concedo; iesi, nego. Cetera vero præmissa axiomata Philosophorum, quia desumpta ex inductione rerum creatarum potentialitatibus immergarum ad Divina applicari non possunt, prout pluribus deducit Illustrissimus Reding. q. 11. a. 1. controversi. 2. à n. 11.

§. II.

Argumenta Suadentia existentiam vel possibilitem Trinitatis ratione naturali evidenter aut probabiliter cognosci posse.

Primum argumentum movet Engubinus l. 1. 7. de perenni Philosophia ex testimoniosis antiquissimorum Philosophorum, qui processione Verbi Domini, inquit ipsam Trinitatem scriptis consignarunt, non utique revelatione Divinâ, cuius erant expertes: ergo lumine naturali & instruccione à Chaldais in Ægyptios, ab his in Phœnices & Græcos derivata: concordat S. Cyrillus Alexand. l. 2. contra Julian, adducens Orpheum ita canentem.

*Calum adjuro te DEI Magni sapiens opus,
Vocem adjuro Patris, quam locutus est primum,
Quando nondū universum suis firmavit consilio.
Ubi vox Patris aliud intelligi nequit, quam Verbum divinum. Magi quoque Chaldaei Zoroastris postea dixisse feruntur: Omnia perfecti Pater, ac Meni tradidit secundo, quam vocat primam omnino hominum genus.*

Ex Gracis quoque sapientibus præpter Athanagoram Plato inducitur, qui tum alibi, tum in Phileto, Mentem, Gracem vñ à Bono (sic Patrem & primum principium appellabat) distinguens de illa sic loquitur. Hunc igitur, inquam, vocare me dicit illius Boni fatum, quem Bonum submetitur proportione quadam respondentem gennit. Unde & postea Platonici duo distingebant rerum principia: τὸ άγαθόν, τὸ βόνον. Bonum & Mentem.

Cumprimitis vero allegatur Hermes seu Mercurius Trismegistus, b. c. ter maximus, ob sapientia præstantiam sic dictus, Sacerdos Ægyptius, Philosophorum facile antiquissimus, quem aliqui Moysè antiquiore tempore Abrahami vixisse contendunt. Suidas apud Euseb. l. 2. c. 17. affirmit, nomen Trismegisti eidem impositum ob enuntiatum Trinitatis mysterium, sic enim de ipso loquitur: *Mercurius ter Maximus is fuit sapiens Ægyptius. Flovuit ante Pharaonem. Appellatus est ter Maximus, quoniam de Trinitate edidit.*

204 Tractatus II. Disputatio XX. Articul. II. §. II. & III.

edidit oracula, dicens, in Trinitate unam esse Divinitatem, his verbis. Erat lumen intellectuale ante lumen intellectuale. Et erat semper Mens Mentis luminosa. Enim nihil aliud erat, quam horum unitas, & Spiritus omnia continens. Extra hunc non DEVS, non Angelus, non substantia illa alia. Omnim enim Dominus & Pater, & DEVS, Omnia sub ipsum, & in ipso sunt. Nam verbum ejus perfectum, ex sten, & facundum & opifex lapsum in secunda natura, & aqua secunda prolificum fecit aquam. Celebratur præ alii dictum ejusdem Trismegisti, quo Mysterium SS. Trinitatis haud obfure significavit: *Mones genuit Monadem, & in se suum reflexit ardorem.*

9. Nec prætermittenda sunt vaticinia Sibyllarum, que non tantum Incarnationis, sed etiam Trinitatis mysterium distinctis verbis indicantur, iisque D. Justinus M. Clemens Alex. aliquæ Ecclesiæ PP. tanquam principis admissi à Gentilibus contra eosdem Genitiles læpe pro Christiana veritate pugnauerunt. Sibyllæ Delphicae adscriendum oraculum existimat Eminentiss. de Aguirre disp. 53. sc. 4.

*Principio DEVS est, tum Sermo & Spiritus ipsi
Additur: & quæva haec sunt, & tendentia in
unum.*

Non minus exprimitur Trinitas in illo carmine, quod habetur l. 6. oracul. Sibyllinorum.
*Äterni Magnum Natum cano pectore ab imo.
Cui solum Genitor tribuit supremus habendum,
Nondum progenito siquidem de corpore duplex
Exitit. Est autem peritus fluitibus annis
Jordanis, glauco cuius pede volvitur unda.
Et igne ex primo primus DEVS, qui & suavem
Spiritu fatum albis aliis columba, &c.*

Ubi sermo habetur non tantum de Genitore, & genito, que frequens mentio, & penè graphica descriptio in carminibus Sibyllinis, sed etiam de Spiritu S. in Christi baptimate apparente sub specie columbae. Et ne quis existimat, plures DEOS afferi in 3. personis etiam unitas habet expresa in l. 8. illo versu:

*Solus enim DEVS est, non est DEVS alter ab illo.
Ceterum neque antiqui Philosophi, neque Sibylle mysterium SS. Trinitatis aliunde, quam ratione naturali didicerunt; præfertim cum D. Ambrosius in Comment. Ep. 1. Corinth. c. 11. ex presé dicit, Sibylla Diabolico potius, quam Divino spiritu agitata oracula edidisse.*

10. Ex ratione quoque ducitur argumentum: Ratio naturalis dicit Ens actualissimum esse illimitatum: rursus, eadem ratio dicit, intelligentiam actualissimam esse sui intelligibiliter expressivam, & inclinativam in sui amorem: atqui Verbum procedit per expressionem intelligibilem, & Spiritus S. per amoram inclinationem: ergo per rationem naturalem deveniri potest in cognitionem diversarum processionum, adeoque & mysterii totius SS. Trinitatis.

Secundò. Ratio naturalis dicit bonum esse sui communicativum: adeoque quantò majus bonum, tantò perfectius sui communicativum: sed eadem ratio dicit DEUM esse summum & infinitum bonum: ergo pariter dicit DEUM esse summo & infinito modo communicativum: sed ista infinita communicatio fit per processionem ad in-

tra, quâ simul communicatur consubstantialis natura, in quibus totum mysterium Trinitatis constitit: ergoratione naturali mysterium Trinitatis deprehendi potest.

Tertiò. Gignere sibi simile est magna perfec^{tio}, DEO nequaquam deneganda, unde dicitur Il. 66. qui alios parere facio, ipse non param: qui cateris generationem tribuo, steriliis erit ergo in DEO processionem generativam naturali lumine cognosci potest.

Quartò. Perfecta amicitia non datur sine personarum lese reciprocè amantium æqualitate: neque perfecta felicitas sine aequalium locutis: sed neque perfecta amicitia, neque felicitas DEO deneganda est, ut lumen rationis dicat: ergo in illo admittendum esse æqualitatem plurium personarum dicitur ratio naturalis.

Denique & S. Anselmi authoritas in hoc tentiant allegatur, qui exponentes illud Rom. II. Invincibilis DEI per ea, qua facta sunt, intellecta conspicuntur, sempiterna quoque eis virtus & Divinitas, dicit, nomine virtutis redit intelligibilium, & nomine Divinitatis Spiritum S. in & Cyrilus I. 1. Thel. c. 5. probat, per virtutem DEI in illo facto texu significari Filium. Atque hoc loco Apostolus redargit antiquos Philosophos tanquam inexcusabiles, quod cum Veritate Divinitatis lumine naturali cognovissent, non tamen ut par erat, DEUM glorificaverint: ergo agnoscit Apostolus distinctionem trium personarum à Philosophis naturali lumine agnitos fuisse.

§. III.

Resolutio negativa.

Communi tamen Catholicorum DD. sensu-
tria est in claro S. Scripturae textu fundatione posse ratione naturali, discursu vel evidenti, vel positivè probabili perveniri in notitiam SS. Trinitatis. Sic indicavit Christus Marth. 11. c. 21. dixit. *Nemo novit Parvum, nisi Filius, & in cœlum Filius revelare.* & c. 16. ad Petrum *cœlum sanguis non revelavit tibi, sed Pater noster, &c.* Apostolus quoque I. Corinth. 2. v. 7. & 8. Lo-
quimur DEI sapientiam in mysterio, qua abscipi-
ta est, quam nemo Principum knus facit cognovi.

Ita & SS. PP. loquuntur. D. Ambrol. I. 1. de fide ad Gratianum: *Non potest homo intelligi-
tia aeterna generationis fore secretum: mens deponi-
os sileat, &c.* D. August. I. de Spirit. & c. 22. Et
his, que cognoscuntur a nobis, quedam summa infor-
mationem, ut ea, que sensu percipimus: quedam
autem secundum rationem, ut ea, querative po-
cipimus; quedam denique supra rationem, que
nec sensu docet, nec ratio persuaderet, sed a De-
vinâ revelatione comprehenduntur, aut Divinis
Scripturarum auctoritate creduntur: ut DEUM
in una substantia esse personaliter trinum. D. An-
selmus noster monolog. c. 62. Videlicet multi in-
clusi tam sublimis rei secrenum transcendere omnes
intellectus aciem humani, & idcirco conatus ex-
plicandi qualiter hoc sit, contrendunt pro.

Probatur primò ratione ex Ang. Doct. q. 32. a. 1. desumpta. Non datur de DEO naturali
cognitionis, nisi per creatos effectus, qui ratione fuer-